

La Força de l'Associacionisme de Dones a Barcelona

Amb motiu del 8 de març - Dia Internacional de les Dones, l'anàlisi de les dades de l'associacionisme barceloní revela que les dones no només tenen una presència majoritària a la base social, sinó que exerceixen una **militància activa i un lideratge transformador**.

1. La militància activa: el motor del canvi.

L'associacionisme de dones es caracteritza per un compromís que va molt més enllà de la simple pertinença.

Implicació: Gairebé la meitat de les dones associades a entitats feministes o de dones (**45%**) tenen un **"Nivell A" d'implicació**. Això significa que participen de forma continuada en la gestió, assisteixen a les assemblees i assumeixen responsabilitats de base. Aquesta xifra és especialment rellevant si la comparem amb el conjunt del sector associatiu general, on només el 21% de les persones té aquest grau de militància activa.

Lideratge juvenil: El relleu generacional està garantit. A Barcelona, el **78% de les dones d'entre 16 i 24 anys** que estan associades a entitats de dones ho fan com a **membres actives**, liderant la presa de decisions en els seus col·lectius.

Majoria a la base social: En el conjunt del teixit associatiu català (segons dades de 2017), les dones ja representen la majoria de la base social, amb un **54% del total de persones associades**.

2. El repte del lideratge: on som i què falta?

Tot i la força a la base, el pas cap als òrgans de govern mostra una realitat dual. Malgrat hi ha un lideratge femení en les entitats formades per dones, en els lideratges de la resta de les associacions davalla al 41%.

Lideratge en les entitats de dones: En les entitats específiques de dones, el lideratge és gairebé total: el **98% estan presidides per una dona** i el **94% dels membres de les seves juntes directives** són dones.

La bretxa al sector general: En contrast, quan mirem la totalitat de les entitats de la ciutat, la representació femenina als càrrecs de màxima responsabilitat cau dràsticament. Només el **41% de les presidències** són ocupades per dones, i als patronats de les fundacions la xifra és del **39%**.

Sectors amb resistències: Existeixen àmbits on la presència de dones a la presidència és encara molt minoritària, com l'**esportiu (23%)** o el de **drets civils (16%)**, contrastant amb l'**acció social (59%)** on el lideratge femení és més present.

3. Presència territorial i densitat

L'anàlisi del mapa associatiu de 2025 revela una marcada desconexió territorial: mentre que la distribució de la població femenina és homogènia a tota Barcelona, la ubicació de les entitats respon a una forta lògica de centralització. La Dreta de l'Eixample n'és l'exponent més clar, ja que concentra el 17,33% de les entitats de dones de tota la ciutat, malgrat que només hi resideix el 2,69% de les barcelonines.

4. Cap a una nova cultura organitzativa: l'ètica de la cura

L'associacionisme de dones no només canvia el "qui" lidera, sinó el "com" es lidera, introduint reflexions clau per a tot el sector:

Posar la vida al centre: Es reivindica la incorporació de l'ètica i la pràctica de la cura des d'una perspectiva feminista. Això implica transformar les estructures per prioritzar l'acompanyament i el seguiment de les persones, evitant així el desgast i l'abandonament que sovint pateix la militància.

El repte de la interseccionalitat: Les entitats identifiquen la necessitat urgent de superar l'homogeneïtat de les seves bases. El futur de l'associacionisme passa per esdevenir espais realment interseccionals, capaços d'incorporar i representar la diversitat de gènere, classe, ètnia i origen de la ciutat.

Conclusions

Aquest 8 de març, les dades reforcen que l'associacionisme de dones a Barcelona és un espai de **resistència i empoderament**. El sector garanteix espais d'autoritat femenina que encara manquen en el conjunt del teixit social i compta amb una base militant jove i activa. El repte pendent continua sent el trencament del sostre de vidre en els òrgans de govern del sector associatiu general i la descentralització de la xarxa cap a tots els barris de la ciutat.

Fonts de les dades:

Dades x Associacions BCN (2025): Mapeig territorial, localització d'entitats i càlcul de ràtios de densitat per barri. - <https://dadesassociacionsbcn.org/>

Informe Panoràmic de les entitats de dones (2016): Estudi sobre nivells d'implicació, òrgans de govern i perfil de lideratge femení. - https://www.elpanoramic.org/wp-content/uploads/2015/07/El-Panor%C3%A0mic-de-les-entitats-de-dones_2016.pdf

El Panoràmic (2017): Dades sobre l'equitat de gènere en el conjunt del sector associatiu català i àmbits d'actuació. - <https://www.elpanoramic.org/wp-content/uploads/2015/07/informe2017.pdf>

Enquesta de Participació Ciutadana (Ajuntament de Barcelona): Dades de participació activa per franges d'edat i gènere.